

EN RECORD DE PEPA ÒDENA I SAVÉ

Pepa Òdena i Savé ens ha deixat. La tenim present com a un gran pedagoga i referent educatiu per a mestres i escoles però sobretot, com a una excel·lent persona, oberta, atenta i sempre amb una mirada d'escolta cap als mestres d'escola bressol i les seves famílies.

La seva formació acadèmica li va aportar una base científica que li va permetre impulsar una pedagogia renovada a l'educació infantil i estendre les noves experiències pedagògiques que a nivell europeu s'estaven implementant. Va aportar als equips i als mestres de l'escola bressol tot els avenços importants de la psicologia i la pedagogia de la primera infància a Catalunya i d'arreu. De la mà de Tere Majem, Anna Tardós o Judit Falk ens va mostrar la línia pedagògica de l'Institut Lóczy i el treball rigorós de la pediatra Emmi Pickler i que segueix ben vigent de la mà de Montse Fabrés i Rosa Vidiella, avui dia a les escoles bressol. També, amb Tere Majem van difondre el treball de la mestra Elionor Goldschmied, difonen a les escoles dues activitats que són centrals en l'activitat de l'escola, per als infants nadons i mitjans petits: la panera dels tresors i el joc heurístic amb objectes.

Pepa Òdena i Savé va tenir una activitat intensa a les escoles i en formacions i cursos de tota índole. Les xerrades, les reunions i com a assessora a les escoles i a Rosa Sensat van significar una formació profunda en les i els educadores de l'escola bressol i va compartir molts moments dins els espais, amb les famílies, els infants i les mestres. Exercia un acompanyament psicopedagògic des del respecte cap a les professionals, els infants i les famílies. La seva tendresa, sensibilitat i sintonia creaven complicitats i incitava a tenir il·lusió per a fer canvis en el dia a dia de l'escola i en els equips de mestres.

Al costat de Irene Balaguer i Marta Mata van desenvolupar una activitat intensa en les escoles d'estiu de Rosa Sensat i com a responsable l'Àrea d'Educació de Barcelona i de l'IMEB va implementar una labor formativa intensa. També va escriure molts articles i publicacions referent a l'educació dels més petits a l'escola, fent èmfasi en les competències dels infants, afirmant que "no són adults en potència, sinó que són persones en presència".

Pepa Òdena i Savé ens fa veure i reflexionar que l'infant petit dóna valor a tot el que viu i que per a aquest infant res és rutinari. Ens ha ensenyat que els adults hem de vetllar pels petits detalls que fonamenten els avenços de l'infant. Seguint la seva mirada pedagògica respectuosa ens fa entendre que la principal relació amb l'infant és l'escolta activa, el respecte com a persona per preguntar-li i que ens pugui donar el seu consentiment. Aquesta pedagogia respectuosa ajudarà a ser un infant que més endavant, en la seva vida, podrà formar la base de les seves actituds.

Per a Pepa Òdena dóna molta importància als petits detalls que ja es manifesten des de ben petits, des de nadons. Precisament aquestes petites-grans manifestacions dels infants han de guiar als i les mestres per conèixer i interpretar les seves necessitats. I el contacte corporal entre adult i infants i entre els infants, sobretot en els primers mesos de vida són elements essencials i una necessitat ineludible que l'adult ha poder transmetre amb el seu cos en qualsevol de la seva vivència quotidiana, afavorint la interrelació entre els mateixos infants.

El pensament científic a l'entorn del desenvolupament de l'infant porta a Pepa Òdena a fer-nos adonar sobre la necessitat que tinguem en compte i importància dels primers processos de les connexions neuronals que es construeixen en el cervell i que desenvolupen aspectes tan essencials com el llenguatge, les emocions, els sentits, el moviment. Tots ells de forma emergent en les petites, aparentment insignificants, però extremadament significatives accions de l'infant.

Pepa Òdena ens adreça a un pensament xinès que ve de la mà d'Elinor Goldschmied, que diu en boca d'un infant: "si m'ho expliques, m'oblido; si m'ho ensenyes i ho veig tinc por de no recordar-ho; si ho faig, ho aprenc". Amb aquesta frase ens diu que a l'escola bressol hem de tenir en compte, valorar i donar importància als detalls "insignificants", els petits moments i les "petites coses" de cada dia que s'han de poder veure i viure però que, sobretot, l'infant les ha de poder fer per tal de ajudar que creixi amb plenitud.

Pepa Òdena i Savé ens ha deixat i ens omple de tristor però tenim el seu gran llegat psicopedagògic i de pensament referent als drets de la petita infància a una educació de qualitat que l'escolti i permeti que pugui créixer com ser humà lliure i viure en llibertat. Ens deixa tot un repte per als mestres que ens esperona a continuar la seva trajectòria tant essencial i transcendent